

TKO IMA BIRAČKO PRAVO?

Svi hrvatski državljani s navršених 18 godina koji imaju prebivalište na području općine / grada / županije za koju se provode izbori mogu glasovati na izborima.

KOGA BIRAČI BIRAJU NA LOKALNIM IZBORIMA?

Od 2009. godine na lokalnim izborima birači biraju općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihove zamjenike. Na lokalnim izborima biraju i predstavnike u općinsko / gradsko vijeće i županijsku skupštinu / Skupštinu Grada Zagreba.

Lokalni izbori, 17. SVIBNJA 2009.

KOJA SU KAZNENA DJELA U VEZI IZBORNOG PROCESA?

Novčanom kaznom ili kaznom zatvora do 1 godine kažnjiva su sljedeća djela:

- utjecaj na birača da glasuje za ili protiv određenog kandidata, ili uopće ne glasuje;
- protuzakonito brisanje iz popisa birača ili drugi način uskraćivanja biračkog prava;
- dvostruko glasovanje ili glasovanje pod tuđim imenom;
- pokušaj saznavanja kako je drugi birač glasovao te prijetnja ili prisila nad biračem da otkrije kako je glasovao;
- uništavanje, prikrivanje, oštećenje ili neovlašteno odnošenje isprave o izborima ili glasovanju, ili predmeta koji služi za izbor ili glasovanje.

Kaznom zatvora od 3 mjeseca do 3 godine kažnjiva je izborna prijevara, odnosno dodavanje, oduzimanje, brisanje glasova, ili na drugi način krivotvorenje ishoda izbora ili glasovanja.

Svaki građanin može samostalno podnijeti kaznenu prijavu zbog saznanja o kaznenim djelima dolaskom u policijsku postaju ili nadležno državno odvjetništvo.

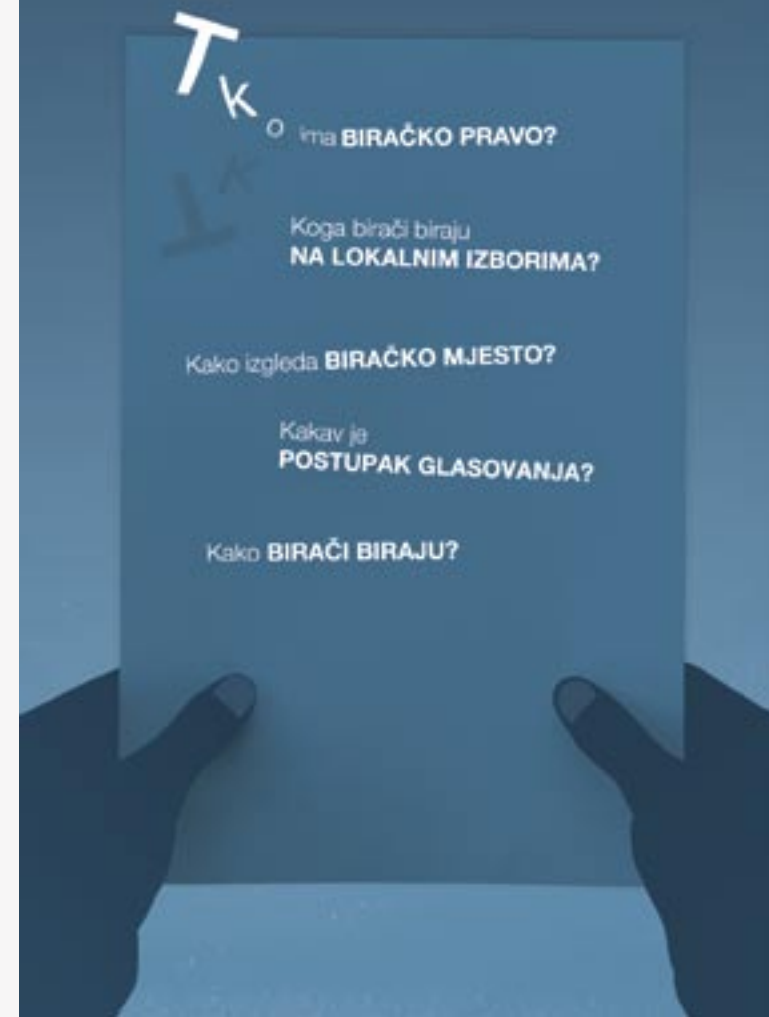
NA KOJI SE NAČIN MOGU RAZRIJEŠITI OPĆINSKI NAČELNIK, GRADONAČELNIK I ŽUPAN?

Općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici mogu biti razriješeni samo na referendumu.

Inicijativu za raspisivanje referendumu o razrješenju čelnika i njihovih zamjenika može podnijeti najmanje 1/3 članova predstavničkog tijela ili 20 posto birača općine/grada i županije.

Općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici bit će razriješeni ukoliko to odluči većina birača koji su glasovali, uz uvjet da je referendumu pristupila većina od ukupnog broja birača upisanih u popis birača.

VODIČ KROZ LOKALNE IZBORE 17. SVIBNJA 2009.

Birači na lokalnim izborima neposredno biraju:

LOKALNA SAMOUPRAVA		PODRUČNA (REGIONALNA) SAMOUPRAVA	
Predstavničko tijelo	Izvršno tijelo	Predstavničko tijelo	Izvršno tijelo
ČLANOVE OPĆINSKOG ILI GRADSKOG VIJEĆA	OPĆINSKOG NAČELNIKA ILI GRADONAČELNIKA (I ZAMJENIKE)	ČLANOVE ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE ILI SKUPŠTINE GRADA ZAGREBA	ŽUPANA ILI GRADONAČELNIKA ZAGREBA (I ZAMJENIKE)
GLASAČKI LISTIĆ (zaokružuje se redni broj liste, svaka lista ima svoga nositelja)	GLASAČKI LISTIĆ (zaokružuje se redni broj kandidata i zamjenika)	GLASAČKI LISTIĆ (zaokružuje se redni broj liste, svaka lista ima svoga nositelja)	GLASAČKI LISTIĆ (zaokružuje se redni broj kandidata i zamjenika)

U mjestima gdje se održavaju izbori za vijeća mjesnih odbora ili gradskih četvrti, građani će, uz ona četiri navedena gore, dobiti još po jedan glasački listić za vijeće mjesnog odbora i/ili za vijeće gradske četvrti.

Ovaj letak izradila je Udruga općina u RH u suradnji s udrugom GONG, u okviru projekta "Upoznavanje s novim sustavom izvršne vlasti na lokalnoj razini" koji financijski podupire Vlada Kraljevine Nizozemske.

KAKO IZGLEDA BIRAČKO MJESTO?

Prostorija za glasovanje mora biti uređena i opremljena na način koji osigurava tajnost glasovanja, a u njoj se mogu isticati samo državni simboli te obilježja županija, gradova i općina.

Kako bi se birači mogli informirati, na svakom biračkom mjestu trebaju biti vidljivo istaknute sve kandidacijske liste s pregledno navedenim imenima svih kandidata.

KAKAV JE POSTUPAK GLASOVANJA?

Birački odbori, sastavljeni od 6 članova koji ne smiju biti kandidati na izborima, izravno provode glasovanje birača na biračkim mjestima od 7 do 19 sati te osiguravaju pravilnost i tajnost glasovanja.

Prije nego što birač pristupi glasovanju, birački odbor provjerava je li birač koji je pristupio glasovanju upisan u popis birača. Ukoliko se ustanovi da birač nije upisan u popis birača, neće mu se dozvoliti glasovanje, osim ukoliko birač ne dokaže potvrdom ureda za opću upravu da ima pravo pristupiti glasovanju. Nakon provjere, birački odbor izdaje biraču glasačke listiće.

KAKO BIRAČI BIRAJU?

Općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihove zamjenike birači biraju neposredno odabirući samo jednog kandidata na glasačkom listiću. (Uz ime i prezime kandidata bit će navedeni i njegovi zamjenici).

Predstavnike u općinsko/gradsko vijeće i županijsku skupštinu / skupštinu Grada Zagreba birači biraju putem stranačkih ili nezavisnih lista predstavljenih na glasačkom listiću.

Stranačke i nezavisne liste (općinske/gradske/županijske) su liste s imenima kandidata koje predlažu registrirane stranke i nezavisni kandidati (birači). Svaka lista ima nositelja liste, koji je ujedno i prvi predloženi kandidat na listi.

PRIMJER:

1. OPĆINSKA NEZAVISNA LISTA, NOSITELJICA LISTE ZDRAVKA MORALIĆ
2. STRANKA ZA BOLJA JUTRA – SBJ, NOSITELJ LISTE CVJETKO POŠTENIĆ
3. STRANKA...ITD.

!!!VAŽNO!!! NA POJEDINOM GLASAČKOM LISTIĆU BIRAČI ZAOKRUŽUJU SAMO JEDAN REDNI BROJ ISPRED IMENA/PREZIMENA KANDIDATA I NJEGOVIH ZAMJENIKA ILI NAZIVA ONE KANDIDACIJSKE LISTE ZA KOJU ŽELE GLASOVATI.

NA KOJI NAČIN BIRAČKO PRAVO OSTVARUJU BIRAČI KOJI NE MOGU SAMOSTALNO GLASOVATI ILI PRISTUPITI BIRAČKOM MJESTU?

Birač koji ne može samostalno glasovati može doći na biračko mjesto s drugom osobom koja će po njegovoj ovlasti i uputi zaokružiti redni broj na glasačkim listićima.

Birač koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoci nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto obavijestit će o tome birački odbor. Najmanje dva člana biračkog odbora ili zamjenika posjetit će birača u mjestu gdje se nalazi te mu omogućiti glasovanje.

TKO IMA PRAVO PROMATRATI IZBORE?

Političke stranke i birači koji su predložili liste, birači koji su predložili kandidate, nevladine udruge te međunarodne organizacije imaju pravo odrediti promatrače koji će pratiti provedbu izbora tijekom čitavoga izbornog postupka. Promatrač ima pravo prisustvovati glasovanju i prebrojavanju glasova, upozoravati na nepravilnosti i tražiti njihovo otklanjanje te stavljati primjedbe u zapisnik.

ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA

Prigovor nadležnom izbornom povjerenstvu imaju pravo podnijeti političke stranke, udruge nacionalnih manjina, kandidati, najmanje 100 birača ili 5% birača izborne jedinice u kojoj se provode izbori.

Ustavni sud Republike Hrvatske obavlja opći nadzor ustavnosti i zakonitosti izbora te rješava žalbe na rješenja o prigovorima.